

Av specialforskaren Eivor Sommardahl
Forskningscentralen för de inhemska språken

Språkriktighetsboken – en ny Wellander

Svenska språket är förhållandevis väl beskrivet, och under de senaste tio åren har dessutom flera nya och viktiga verk om svenskan kommit ut, bl.a. *Svenska Akademiens grammatik*, *Svenska Akademiens språklära* och *Svenskt språkbruk*. Det som däremot har saknats länge är ett utförligt och resonerande verk om språkriktighet. Visst har flera böcker om språkriktighet och skrivregler getts ut under åren, men faktum är att ingen heltäckande språkriktighetsbok sett dagens ljus mellan år 1973, då den fjärde och sista upplagan av Erik Wellanders *Riktig svenska* kom ut, och våren 2005 då Svenska språknämnden äntligen blev klar med sin handbok *Språkriktighetsboken*. Boken är alltså den första i sitt slag på mer än 30 år.

Nya Språkriktighetsboken kan närmast beskrivas som en diskuterande handbok som vill belysa ett hundratal av de vanligaste och viktigaste språkriktighetsfrågorna i svenskan. Boken koncentrerar sig främst på frågor som man inte kan söka svar på i andra typer av böcker, till exempel i vanliga ordböcker eller skrivregelsamlingar. Det innebär alltså att merparten av kapitlen rör grammatik och meningsbyggnad, exempelvis ordföljd och behandlingen av olika formord. Rent skrivtekniska frågor och frågor kring stavning och böjning av ord ingår däremot inte.

Bland språkfrågorna som behandlas i Språkriktighetsboken finns en hel del klassiker, dvs. sådana frågor som var och en stöter på med jämna mellanrum. Här diskuteras bl.a. frågor kring adjektivets a- och e-former, dvs. heter det den nya eller den nye läraren, kongruensfrågor av typen Besättningen var missnöjd eller missnöjda med lönen, om det ska vara passiv-s eller inte i infinitivfraser, exempelvis Frågan är värd att undersöka eller undersökas, symmetribrott som i exemplet skogens inverkan på klimat och folket och uteblivet att i meningar som Kommer infinitivmärket (att) försvinna.

Nya Språkriktighetsboken ger alltså svar på många språkriktighetsfrågor som är aktuella i dagens svenska. Det speciella med den här boken är dessutom att den inte bara ger svar och anvisningar utan också bjuder på utförliga resonemang kring varje språkriktighetsproblem. På detta sätt får man som läsare mer än bara ett enkelt skrivråd; man får också en förståelse för hur språk fungerar, hur språknormer uppstår och förändras och hur man kan argumentera i språkriktighetsfrågor.

Språkriktighetsboken, Svenska språknämnden och Norstedts Akademiska Förlag, 2005